

„Ik vraag mij wel eens af: „Wat ben ik eigenlijk?“

Achterom

'Achterom is kermis'. K. ter Laan tekende het ooit op in zijn Nieuwe Groninger Woordenboek. Om aan te geven, dat achteromkomers een streepje voor hebben. Goed Volk! Jan J. Ritzema gaat wekelijks 'achterom' bij streekgenoten, die op de één of andere wijze hun bestaan een stukje toegevoegde waarde meegaven. Vanuit de meest uiteenlopende invalshoeken. Okkie Smit bijvoorbeeld; uit Sappemeer. Opgeleid als onderwijzer, maar reeds twintig jaar een gewaardeerde verslaggever bij Radio Noord. „Ik vraag mij wel eens af,“ denkt hij hardop, „wat ben ik eigenlijk van mijn vak?“

■ SAPPEMEER - Schoulnmeester! Het leek met stip een ba-

nenblik die voor Okkie Smit zou worden opengetrokken. Al voor hij de deuren van de kweekschool in Appingedam voorgoed achter zich dicht trok, stond hij al regelmatig voor de klas op een school voor Moeilijk Opvoedbare Kinderen (MOK) in Veendam. „Als de invaller van de invaller weer eens ziek was, werd ik opgetrommeld.“ Okkie vond het werk naar zijn hart. „Ik mocht het vreselijk graag doen.“

De liefde was wederzijds. De leiding van de school wilde niks liever, dan de gedreven kwekeling aantrekken. Er dook evenwel een onoverkomelijke barrière op: landsweerbaarheid. De jonge Smit behoorde nog het vaderland te dienen. „Ik kon er uitsluitend onderuit komen, indien de directeur van de school schriftelijk aangaf, dat ik de enige kandidaat was, die hij wilde hebben. Dat kon natuurlijk niet. Het waren de late jaren zeventig met duizenden werkloze onderwijzers.“

Door **Jan J. Ritzema**

Als principiële dienstweigeraar belandde 'meester' Smit in het Brabantse land. In een tehuis voor emotioneel gestoorde kinderen. „Een heel avontuur. Ik werd ingehaald als staflid en fungeerde als vader. Het ging om kinderen die aandacht en liefde hadden gemist. We werkten naar de filo-

sophie van Brown; het gezonde boerenverstand stond centraal.“

De keuze voor vervangende arbeid was heel bewust. Smit: „Ik was toen nog op een leeftijd, dat ik het allemaal heel zeker wist. Dat is nu wat minder zwart-wit geworden. In die tijd was het voor mij een absolute zekerheid, nooit iemand anders dood te willen schieten. En hoe je het wendt of keert, een leger is ten principale daarvoor in het leven groepen. Ik zou het geen enkele moeder aan willen doen, dat ik haar zoon om zeep zou helpen.“ De gewezen dienstweigeraar stipt aan, dat 'die tijd niet was te vergelijken met tegenwoordig'. „Het was nog

volop koude oorlog. Dienstweigeraars waren niet direct de ideale schoonzoons.“

Na het Brabantse avontuur mocht Okkie - een combinatie van Okko en Wiert - vroegtijdig in een burgerfunctie terugkeren. Hij werd ambtenaar op het Arbeidsbureau. Als 'dienstweigeraar zonder verdere vooruitzichten'. „Ik opereerde als bemiddelaar, al mocht dat naar de letter van de wet niet. Ik deed aan loopbaanbegeleiding en beroepskeuzeadviesing.“ Zijn werkzaamheden brachten hem in contact met Radio Noord. Hij leverde een bijdrage aan een rubriek over vacatures en scholingsprojecten. In de ogen van de zelfbewuste p.r-man

ging er nogal eens wat fout. „Op een gegeven ogenblik kreeg ik de bal teruggespeeld,“ herinnert Smit zich lachend, „de zendtijd werd uitgebreid en er werd tegen mij gezegd: jij weet het steeds zo goed, bied je diensten dan maar aan. Zet maar eens wat op papier, zoals jij het ziet. Dat heb ik gedaan. Ik had wel wat ideeën en die heb ik uitgewerkt. 'Muziek in bedrijf' en 'Werk aan de winkel'. Ik heb ze de toenmalige directeur Wim Ramakers aangeboden en het sloeg meteen zo aan, dat ik direct kon beginnen. Net twintig jaar geleden.“

Bestseller

'Muziek in bedrijf' werd een

bestseller. Jarenlang trok Smit langs regionale ondernemingen om zijn programma te presenteren. Tot vorig jaar. Thans is hij dagelijks op pad om actuele straatreportages te verzorgen met toevallige passanten en voorbijgangers. „Weer heel wat anders,“ verzekert de veelzijdige radio-man. „Maar heel boeiend. En spannend. En 'stoer'. Je houdt altijd een heel ongewisse factor over. Hoe reageren je 'klanten'. Die reacties zijn volstrekt onvoorspelbaar. Soms heb je een onderwerp, waarbij je jezelf heel lekker voelt en waar je alle kanten mee op kunt en die vreselijk stug verloopt en een andere keer wordt een onderwerp, dat in potentie nauwelijks aantrekkelijk is, een doorslaand succes. Een hele heldere, centrale openingsvraag is belangrijk. In feite gaat het om een opeenstapeling van antwoorden op die ene vraag. Het gebeurt, dat mensen mij vragen: wat vind je daar dan zelf van. Dat overvalt me wel eens.“

Okkie Smit merkt tijdens zijn dagelijkse tochten door de provincie heel sterk, dat het luisteren naar Radio Noord per streek sterk verschilt. „Vooral het Westerkwartier springt er uit,“ stelt hij vast. „Is toch duidelijk meer op Friesland georiënteerd. In tegenstelling tot gebieden, waar de mensen mij al staan op te wachten. Moi Okkie, waar gaat t vandoag over?“

◀ Okkie Smit met de microfoon in aanslag voor een van z'n dagelijkse klusjes

Foto: Anne Marie Kamp

99 28-11-90